

Samlenotat

Samlenotat - forskning og rum den 10. juni

Forskningsdelen

Rådskonklusioner om principper og værdier for internationalt samarbejde inden for forskning og innovation.....	2
Rådskonklusioner om forskningsevaluering og implementering af åben videnskab.....	4
Rådskonklusioner om europæiske missioner.....	8
Rådskonklusioner om EU's tilgang til rumtrafikstyring	13
Rådskonklusioner om Copernicus 2035.....	15
EU's rumprogramms modstandsdygtighed og konkurrenceevne.....	17

drøftelse

9. juni 2022

**Uddannelses- og
Forskningsministeriet**
Internationale forhold

Børsgade 4
Postboks 2135
1015 København K
Tel. 3392 9700

www.ufm.dk

CVR-nr. 1680 5408

Ref.-nr.
318260

Rådskonklusioner om principper og værdier for internationalt samarbejde inden for forskning og innovation

- Vedtagelse

KOM-dok foreligger ikke.
Nyt notat.

1. Resumé

Rådskonklusionerne udspringer af Kommissionens meddelelse af 18. maj 2021 om den globale tilgang til forskning og innovation – Europas strategi for internationalt samarbejde i en verden i forandring. Yderligere bygger rådskonklusionerne videre på de rådskonklusioner, der blev vedtaget i september 2021 om samme emne.

Med rådskonklusionerne fastholder Rådet fokus på internationalt forsknings- og innovationssamarbejde i et forandret globalt miljø. Formålet med rådskonklusionerne er at sætte en retning for samarbejdet, herunder med fokus på at bevare åbenhed i internationalt forsknings- og innovationssamarbejde og samtidig fremme lige vilkår og gensidighed understøttet af grundlæggende værdier. Rådskonklusionerne er bilagt en rådserklæring om Ruslands krig i Ukraine og konsekvenserne heraf for forskning og innovation.

Uddannelses- og
Forskningsministeriet

Regeringen støtter vedtagelse af rådskonklusionerne. Regeringen støtter et stærkere fokus på Unionens strategiske interesser i internationalt forsknings- og innovationssamarbejde. Regeringen støtter en klog, balanceret og realistisk EU-tilgang til internationalt samarbejde med større opmærksomhed på etiske og sikkerhedsmæssige risici og dilemmaer. Princippet om strategisk autonomi bør dog ikke føre til protektionisme. Internationalt samarbejde bør være så åbent som muligt; så lukket som nødvendigt. Regeringen støtter rådserklæring om Ruslands krig i Ukraine og konsekvenserne heraf for forskning og innovation. Budskabet heri er i tråd med regeringens egen position på området.

2. Baggrund

Rådskonklusionerne udspringer af Kommissionens meddelelse af 18. maj 2021 om den globale tilgang til forskning og innovation – Europas strategi for internationalt samarbejde i en verden i forandring. Yderligere bygger rådskonklusionerne videre på de rådskonklusioner, der blev vedtaget i september 2021 om samme emne.

3. Formål og indhold

Formålet med forslaget til rådskonklusioner er at sætte en retning for samarbejdet med fokus på at bevare åbenhed i internationalt forsknings- og innovationssamarbejde og samtidig fremme lige vilkår og gensidighed understøttet af grundlæggende værdier.

I rådskonklusionerne understreges det, at EU's bilaterale samarbejder inden for forskning og innovation skal have fokus på at gøre internationalt samarbejde mere foreneligt med europæiske interesser og værdier, samt at de skal respektere EU's åbne strategiske autonomi. En række værdier og principper nævnes, herunder videnskabelig excellence, forskningsfrihed, integritet i forskning, etik, ligestilling mv.

Yderligere opfordres Kommissionen og medlemsstaterne til at arbejde videre med problemstillinger knyttet til håndtering af udenlandsk indblanding rettet mod EU's forsknings- og videregående uddannelsesinstitutioner.

Rådskonklusionerne er bilagt en rådserklæring om Ruslands krig i Ukraine og konsekvenserne heraf for forskning og innovation. I erklæringen bakkes op om Kommissionens beslutning om at suspendere eksisterende samarbejder via Horisont Europa med aktører knyttet til russiske institutioner. Yderligere understreges behovet for, på koordineret vis og med respekt for nationale processer, at byde forskere fordrevet fra Ukraine velkommen.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Ikke relevant.

5. Nærhedsprincippet

Ikke relevant.

6. Gældende dansk ret

Ikke relevant.

7. Konsekvenser

Ikke relevant.

8. Høring

Samlenotatet har været i høring i EU-Specialudvalget for Forskning. Der er ikke modtaget hørings svar.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Det er forventningen, at medlemsstaterne generelt vil støtte vedtagelsen af rådskonklusionerne.

10. Regeringens generelle holdning

Regeringen støtter vedtagelse af rådskonklusionerne. Regeringen støtter et stærkere fokus på Unionens strategiske interesser i internationalt forsknings- og innovationssamarbejde. Regeringen støtter en klog og realistisk EU-tilgang til internationalt samarbejde med større opmærksomhed på etiske, økonomiske og sikkerhedsmæssige risici og dilemmaer. Princippet om strategisk autonomi bør dog ikke føre til protektionisme. Internationalt samarbejde bør være så åbent som muligt; så lukket som nødvendigt.

Regeringen støtter rådserklæringen om Ruslands krig i Ukraine og konsekvenserne heraf for forskning og innovation.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt for udvalget.

Rådskonklusioner om forskningsevaluering og implementering af åben videnskab

- Vedtagelse

KOM-dok foreligger ikke.
Nyt notat.

1. Resumé

Rådskonklusionerne adresserer reform af forskningsevalueringssystemer i Europa, åben videnskab og flersproglighed i akademiske udgivelser.

Ift. reform af forskningsevaluering, anføres det, at der i uhensigtsmæssig grad lægges vægt på kvantitative indikatorer, og at dette kan have negative effekter på forskningskvalitet, reproducerbarhed og forskningsintegritet. Konklusionerne udtaler støtte til et initiativ i regi af det Europæiske Forskningsrum, som søger at samle institutioner, som er interesserede i reform, i en koalition, der kan gå forrest og afprøve nye tilgange.

Uddannelses- og
Forskningsministeriet

Ift. åben videnskab påpeges udfordringer med stigende udgifter til tidsskrifter og begrænset adgang til offentligt finansieret forskning og forskningsdata. Der udtales støtte til initiativer, der kan styrke open acces, og der lægges vægt på, at forskningsdata gøres muligt at finde, tilgå, være uafhængig af systemer og muligt at genavende (findable, accesable, interoperable og re-usable, FAIR).

Ift. flersproglighed lægges der vægt på, at forskningsresultater kommunikerer, at det dette bl.a. med fordel kan gøres på flere sprog end engelsk, og at ny oversættelsesteknologi kan bidrage hertil.

2. Baggrund

Rådskonklusionerne genkalder konklusioner fra maj 2016 om en overgang til åben videnskab (Open Science), som fremhæver åben videnskabs potentiale til at øge kvalitet og effekt af forskning, samt rådskonklusioner om det Europæiske Forskningsrum fra december 2020 og maj 2021. Disse fremhæver vigtigheden af åben videnskab og opfordrer til at fremme samme samt peger på udfordringerne med de nuværende forskningsevalueringssystemer i Europa og behovet for at bevæge sig mod en mere kvalitativ tilgang til evaluering. Konklusionerne bygger også på Rådets henstilling af november 2021 om en pagt for forskning og innovation i Europa, som bl.a. anbefaler, at medlemsstaterne lægger vægt på princippet om excellence i forskning, samt på rådskonklusioner fra november 2021, i særdeleshed den politiske dagsorden for arbejdet i det Europæiske Forskningsrum 2022 – 2024, som indeholder et katalog af frivillige tiltag.

3. Formål og indhold

Rådskonklusionerne adresserer reform af forskningsevalueringssystemer i Europa, åben videnskab og flersproglighed i akademiske udgivelser.

Forskningsevaluering (research assessment) dækker i denne sammenhæng over vurdering af forskning, f.eks. i forbindelse med en konkret forskningsansøgning, vurdering af forskere/forskningsgrupper f.eks. i forbindelse med ansættelse og

meritering og vurdering af forskningsinstitutioner f.eks. i forbindelse med finansiering.

I rådskonklusionerne anerkendes, at forskningsevaluering skal have fokus på kvalitet, excellence og effekt. Det anføres, at forskningsevaluering i dag har et for stort fokus på kvantitative kriterier, som f.eks. publikationsbaserede indikatorer og på et for smalt udvalg af forskningsresultater, f.eks. publikationer af nye resultater, men ikke på efterprøvning af forskning eller på deling af datasæt – og at dette ikke er fordrende for kvalitet, reproducerbarhed og integritet. Konklusionerne lægger således op til, at forskningsevaluering i højere grad skal vægte kvalitet over kvantitet og flere typer forskningsprodukter.

Det understreges, at mens der mange steder er en proces i gang med at ændre måden, forskning, forskere og forskningsinstitutioner vurderes på, så er processen langsom, ujævn og fragmenteret på tværs af Europa. Det anføres, at der er behov for, at der handles i fællesskab, mens der tages højde for nationale forskelligheder.

Uddannelses- og
Forskningsministeriet

Rådskonklusionerne opfordrer medlemslandene til, med udgangspunkt i nedenstående seks principper, at fremme reform af forskningsevaluering fsva.:

- a) Bedre balance mellem kvantitative og kvalitativ evalueringer
- b) Anerkendelse af alle former for forskningsprodukter, inkl. bl.a. datasæt, kode, metodologier, protokoller og patenter, og at data skal følge FAIR-principper (findable, accessible, interoperable and re-usabel)
- c) Mulighed for forskellige karriereveje og belønning af flere typer aktiviteter, som f.eks. mentoraktivitet, entreprenørskab, undervisning, ledelse, samarbejde med erhvervsliv m.m.
- d) Tage højde for forskelle mellem forskningsdiscipliner, og for hele spekteret fra grundlæggende til anvendt forskning og for forskellige karrierestadier
- e) Prioritere etik og integritet højest og undgå incitamenter, der modvirker dette
- f) Understøtte diversitet, ligestilling og kvinder i forskning.

Det understreges, at peer review mere end nogensinde spiller en vigtig rolle, og at forskere skal være i kernen af reformprocesserne. Der lægges vægt på, at evt. tiltag skal laves i tæt samarbejde med forskere og med respekt for forskningsfrihed og den institutionelle autonomi. Konklusionerne byder således et europæisk initiativ i regi af det europæiske forskningsrum velkommen. Initiativet skal facilitere etablering af en koalition af forskningsinstitutioner, som ønsker at udvikle og implementere konkrete tiltag til reform af forskningsevaluering. Medlemsstaterne opfordres til at understøtte og promovere deltagelse i initiativet.

Åben videnskab (open science) dækker her over både åben adgang til forskningspublikationer og til forskningsdata. Begrebet bruges her til at adressere den problematik, at en stor del af den offentligt finansierede forskning kun er tilgængelig gennem via kostbare private tidsskrifter, og at megen forskningsdata kun er vanskeligt eller slet ikke tilgængelig, hvilket bl.a. kan gøre det svært for andre forskere at efterprøve et forskningsresultat eller bygge videre på det. Det understreges, at COVID-19 har vist fordelene ved åben videnskab og ved umiddelbar adgang til forskningspublikationer og data.

Rådskonklusionerne inviterer derfor Kommissionen til at arbejde på rammer, der muliggør uhindret adgang til og genbrug af offentligt finansierede forskningsresultater og forskningsdata til forskningsbrug. Rådskonklusionerne byder derfor etableringen af både offentlige og private platforme for open acces publicering velkommen, herunder Kommissionens platform for open acces publicering (Open Access Europe). Konklusionerne understreger, at en diversitet af open access tidskrifter og platforme skal opmuntres, og at forfattere af videnskabelige publikationer og/eller deres institutioner skal bevare nok rettigheder til deres publikationer, så open acces sikres. Rådskonklusionerne beder Kommissionen og medlemslandene om at monitorere udviklingen af publiceringskanaler og publiceringsudgifter.

Udvikling af flersproglighed i europæiske akademiske publikationer

Konklusionerne om flersproglighed i akademiske udgivelser tager udgangspunkt i, at engelsk er blevet lingua franca for international forskning og forskningssamarbejde, og at det ofte vil kræve andre udgivelsesformater, mindre teknisk sprog og flersproglighed at kommunikere forskningsresultater til et ikke-akademisk publikum. Der peges på COVID-19 som et eksempel på nødvendigheden af adgang til nye og troværdige forskningsresultater, og at adgang til disse på alle europæiske sprog vil være en fordel ift. hurtig og passende politiske tiltag og dissemination af forskningsresultater i medierne. Det anføres, at fremskridt inden for automatisk og semi-automatisk oversættelse er store. Medlemsstaterne opfordres på den baggrund til, på frivillig basis, at eksperimentere med flersproglighed ift. udvalgte akademiske udgivelser.

Uddannelses- og
Forskningsministeriet

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Ikke relevant.

5. Nærhedsprincippet

Ikke relevant.

6. Gældende dansk ret

Ikke relevant.

7. Konsekvenser

Ikke relevant.

8. Høring

Samlenotatet har været i høring i EU-Specialudvalget for Forskning. Der er ikke modtaget høringsvar.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Det er forventningen, at medlemsstaterne generelt vil støtte vedtagelsen af rådskonklusionerne.

10. Regeringens generelle holdning

Regeringen kan støtte vedtagelsen af konklusionerne. Regeringen er enig i, at forskningsevaluering skal fokusere på kvalitet, excellence og effekt af forskning, og at bibliometriske indikatorer ikke skal bruges uhensigtsmæssigt meget. Regeringen er enig i, at forskere og forskningsinstitutionerne skal være de drivende

kræfter i en sådan justering af forskningsevaluering, og at dette med fordel kan gøres i dialog med andre forskningsinstitutioner på tværs af Europa. Regeringen støtter endvidere, at forskningsresultater og forskningsdata i videst muligt omfang gøres tilgængelige for andre forskere og ser positivt på udvikling af flere platforme til deling af videnskabelige resultater.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt for udvalget.

Rådskonklusioner om europæiske missioner

- Vedtagelse

KOM-dok foreligger ikke.

Nyt notat.

1. Resumé

En mission er et instrument i Horisont Europa. I rådskonklusionerne udfoldes missionsbegrebet og særligt styringen af missionerne – både den såkaldte porteføljetilgang, og der introduceres yderligere begreber om hhv. den horisontale og den vertikale styring. Nødvendigheden af borgerinddragelse i missionerne understreges samt behovet for monitorering og evaluering af missionerne.

Regeringen bakker op om vedtagelsen af rådskonklusionerne. For regeringen er det væsentligt, at midler fra Horisont Europa udelukkende bruges til at understøtte forskning og innovation. Regeringen anerkender, at missionerne er et nyt, komplekst og meget ambitiøst instrument og finder, at styringen af missionerne forsat kan udvikles og forbedres. Når der finansieres projekter under missionerne via porteføljetilgangen er det vigtigt, at dette sker med respekt for de overordnede kriterier i Horisont Europa – særligt det såkaldte excellence-princip, der er forudsætningen for programmets høje EU-merværdi.

Uddannelses- og
Forskningsministeriet

Regeringen finder arbejdet med borgerinddragelse væsentligt, men finder ikke, at borgerinddragelse skal italesættes som en selvstændig målsætning på niveau med innovative løsninger. Regeringen finder det fornuftigt, at der arbejdes på en effektiv og succesfuld implementering af de eksisterende missioner inden det eventuelt overvejes at igangsætte yderligere.

2. Baggrund

Med vedtagelsen af Horisont Europa gav Europa-Parlamentet og Rådet Kommissionen mandat til at indføre "missioner". En mission er en portefølje af excellence-baserede aktiviteter, der går på tværs af sektorer og videnskabelige discipliner, og som inden for en given tidsramme skal opnå målbare resultater, som ikke kunne være opnået ved individuelle aktiviteter. Disse aktiviteter skal have betydning for samfundet og for politiske processer igennem den videnskab og teknologi, der udvikles, og være relevant for et bredt udsnit af Europas befolkning.

Missionerne skal kunne takle vanskelige samfundsmæssige udfordringer, som af natur kræver en tværfaglig tilgang. Dertil har missionstilgangen også til hensigt at kommunikere bedre om indsatsen til den enkelte borger. Det handler om ny forskning og innovation, men også om at informere og inddrage Europas borgere i processen.

Der er igangsat fem missioner inden for 1) kræft, 2) tilpasning til klimaforandringer, 3) have og vand, 4) klimaneutrale og intelligente byer samt 5) sund jordbund og fødevarer.

3. Formål og indhold

Missionerne udspringer af Horisont Europa og er forankret heri, men det understreges i rådskonklusionerne, at Horisont Europa udelukkende skal finansiere de

dele af missionerne, der er knyttet til forskning og innovation. Det er op til Kommissionen at sikre synergi med andre EU-programmer og herunder også finde finansiering til de dele af missionerne, der ikke handler om forskning og innovation. Medlemsstaterne opfordres til også at bakke op om missionerne nationalt, regionalt og lokalt.

Rådskonklusionerne kommer ind på nødvendigheden af, at missionerne har en effektiv styring. En lange række forskellige aktører skal både arbejde sammen og arbejde parallelt med forskellige elementer knyttet til missionen – den såkaldte porteføljestyring. Rådskonklusionerne beskriver, hvordan missionerne herudover styres via en hhv. horisontal og vertikal tilgang. Den horisontale tilgang indbefatter Kommissionens interne arbejde med missionerne i de forskellige dele af Kommissionen samt arbejdet med at skabe synergi til andre EU-programmer. Den vertikale tilgang indbefatter arbejdet med at koordinere missionen med indsatser og instrumenter på nationalt, regionalt og lokalt niveau.

Uddannelses- og
Forskningsministeriet

Rådskonklusionerne udfolder missionernes målsætning om borgerinddragelse og understreger, at borgere skal inddrages i alle faser af missionerne fra identifikation af missioner til implementering og monitorering.

Afslutningsvis kommer rådskonklusionerne ind på behovet for grundig evaluering og monitorering af missionerne. Det understreges, at der ikke skal igangsættes nye missioner, før de nuværende er succesfuldt implementeret.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Ikke relevant.

5. Nærhedsprincippet

Ikke relevant.

6. Gældende dansk ret

Ikke relevant.

7. Konsekvenser

Ikke relevant.

8. Høring

Samlenotatet har været i høring i EU-Specialudvalget for Forskning. Der er ikke modtaget hørings svar.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Det er forventningen, at medlemsstaterne generelt vil støtte vedtagelsen af rådskonklusionerne

10. Regeringens generelle holdning

Regeringen bakker op om vedtagelsen af rådskonklusionerne. Regeringen bakker op om de fem valgte missionsområder, som alle er store og væsentlige samfundsudfordringer på tværs af EU. Fælles for alle missionerne er, at de alle, i større eller mindre grad, rummer en forsknings- og innovationsudfordring, og der er behov for

et skarpere fokus på disse elementer. For regeringen er det væsentligt, at midler fra Horisont Europa udelukkende bruges til at understøtte forskning og innovation.

Regeringen anerkender, at missionerne er et nyt, komplekst og meget ambitiøst instrument og finder, at styringen af missionerne forsat kan udvikles og forbedres. Når der finansieres projekter under missionernes porteføljer via arbejdsprogrammet for Horisont Europa, er det vigtigt, at dette sker med respekt for de overordnede kriterier i Horisont Europa – særligt det såkaldte excellence-princip, der er forudsætningen for programmets høje EU-merværdi.

Regeringen finder arbejdet med borgerinddragelse væsentligt, men finder ikke, at borgerinddragelse skal italesættes som en selvstændigt målsætning på niveau med innovative løsninger.

Regeringen finder det fornuftigt, at der arbejdes på en effektiv og succesfuld implementering af de eksisterende missioner, inden det eventuelt overvejes at igangsætte yderligere.

Uddannelses- og
Forskningsministeriet

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt for udvalget.

Støtte til unge forskere i krisetider

- Drøftelse

KOM-dok foreligger ikke.

Nyt notat.

1. Resumé

Der foreligger endnu ikke diskussionsoplæg eller spørgsmål fra formandskabet som baggrund for drøftelsen. Det er forventningen, at formandskabet vil lægge op til en drøftelse om støtte til unge forskere i krisetider.

Det forventes, at formandskabet vil lægge op til en bred forståelse af krise, dvs. ikke kun den aktuelle situation i Ukraine, men også betydningen af covid-19 og af økonomisk krise generelt for unge forskere.

Regeringen bakker op om drøftelsen. Regeringen finder det væsentligt, at der også i krisetider arbejdes på at skabe gode rammevilkår for erhvervslivet, således at der bliver skabt private arbejdspladser til unge mennesker, herunder også til unge forskere. Yderligere finder regeringen det væsentligt, at der også i krisetider investeres i forskning og uddannelse, herunder også for at skabe et offentligt arbejdsmarked for unge forskere. Der er behov for attraktive karriereveje både i og uden for den akademiske verden.

Unge forskere har, ligesom øvrige forskere, mulighed for at søge konkurrenceudsatte forskningsmidler både på nationalt og europæisk niveau. Regeringen har ikke aktuelle planer om at iværksætte yderligere specifik støtte målrettet unge forskere. Regeringen støtter aktivt op om de dele af Horisont Europa, der specifikt yder støtte til unge forskere, herunder Det Europæiske Forskningsråd og Marie Skłodowska-Curie Aktioner.

2. Baggrund

Baggrunden for emnet antages at være den aktuelle situation i Ukraine samt den økonomiske situation med stigende inflation og pres på de offentlige budgetter, som kan medføre faldende investeringer i forskning og innovation, samt øgede udfordringer med at etablere sig på arbejdsmarkedet som ung forsker.

3. Formål og indhold

Det antages, at det franske formandskab vil lægge op til en drøftelse af støtte til unge forskere med en bred forståelse af krise, dvs. ikke blot med fokus på den aktuelle situation i Ukraine, men også covid-19 og økonomisk krise generelt.

Det antages, at formandskabet vil understrege nødvendigheden af at holde et fortsat højt investeringsniveau i forskning og innovation – også i krisetider, da nedskæringer i forskningsbevillingerne typisk vil ramme unge forskere først. Det kan endvidere antages, at formandskabet vil ønske en drøftelse af mulige tiltag målrettet unge forskere.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Ikke relevant.

Uddannelses- og
Forskningsministeriet

5. Nærhedsprincippet

Ikke relevant.

6. Gældende dansk ret

Ikke relevant.

7. Konsekvenser

Ikke relevant.

8. Høring

Samlenotatet har været i høring i EU-Specialudvalget for Forskning. Der er ikke kommet høringssvar.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Det forventes, at drøftelsen vil blive budt velkommen.

Uddannelses- og
Forskningsministeriet

10. Regeringens generelle holdning

Regeringen bakker op om drøftelsen. Regeringen finder det væsentligt, at der også i krisetider er opmærksomhed på erhvervslivets vilkår for investeringer i forskning og udvikling, så der er grobund for unge forskeres ansættelse - også i private virksomheder. Yderligere finder regeringen det væsentligt, at der også i krisetider investeres i forskning og uddannelse – således at der også bliver skabt et offentligt arbejdsmarked for unge forskere. Der er behov for attraktive karriereveje både i og uden for den akademiske verden.

Unge forskere har, ligesom øvrige forskere, mulighed for at søge konkurrenceudsatte forskningsmidler både på nationalt og europæisk niveau. Regeringen har ikke aktuelle planer om at iværksætte yderligere specifik støtte målrettet unge forskere. Regeringen støtter aktivt op om de dele af Horisont Europa, der specifikt yder støtte til unge forskere, herunder Det Europæiske Forskningsråd og Marie Skłodowska-Curie Aktioner.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt for udvalget.

Rådskonklusioner om EU's tilgang til rumtrafikstyring

- Vedtagelse

KOM-dok foreligger ikke.

Nyt notat.

1. Resumé

Det franske EU-formandskab har udarbejdet et udkast til rådskonklusioner, som fremhæver, at den øgede trafik i rummet og den stigende mængde af rumskrot gør, at EU bør arbejde på at sikre sine rumaktiver ved at skabe fælles regler for rumtrafikstyring og fremme et fælles regelsæt på globalt plan.

Regeringen kan støtte formandskabets udkast til rådskonklusioner og finder fokus på monitorering af kystområder vigtig, ikke mindst i relation til klimaforandringerne.

Uddannelses- og
Forskningsministeriet

2. Baggrund

Det franske EU-formandskabs udkast til rådskonklusioner har afsæt i Kommissionens meddelelse om en handlingsplan for synergier mellem civil-, forsvars- og rumindustrien af 22 februar 2021, rådskonklusioner om plads for alle af 26. november 2021, rådskonklusioner om New Space for mennesker af 28. maj 2021 samt rådskonklusioner om orientering om det europæiske bidrag til etablering af nøgleprincipper for den globale rumøkonomi af 11. november 2020.

3. Formål og indhold

Formandskabets udkast til rådskonklusioner har fokus på, at EU skal bidrage til den globale udfordring med at skabe sikker rumtrafik. Der fokuseres i rådskonklusionerne på, at EU skal styrke sin evne til at overvåge, afhjælpe og afbøde risici i, fra og til rummet for at beskytte europæiske rumaktiver og opretholde sikker adgang til rummet samt fredelig og bæredygtig udnyttelse af det ydre rum.

Rådskonklusionerne tilskynder desuden til, at Kommissionen og medlemsstaterne arbejder på at koordinere lovgivning og standardisering af rumtrafik, med respekt for medlemsstaternes nationale kompetence, som på sigt skal konsolidere et EU-regelsæt for rumtrafikstyring. Der sættes hertil et særligt fokus på at skabe retningslinjer for rumskrot, som skal begrænse udviklingen af nyt affald i rummet.

Rådskonklusionerne fokuserer også på en styrkelse af EU's stemme på den internationale scene ved at fremme den europæiske tilgang til rumtrafikstyring, herunder samarbejde, koordinering, kommunikation om data og tjenester.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Ikke relevant.

5. Nærhedsprincippet

Ikke relevant.

6. Gældende dansk ret

Ikke relevant.

7. Konsekvenser

Ikke relevant.

8. Høring

Samlenotatet har været i høring i EU-Specialudvalget for Forskning. Der er ikke modtaget høringssvar.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

De øvrige medlemsstater forventes at kunne støtte rådskonklusionerne.

10. Regeringens generelle holdning

Regeringen er enig i, at der er behov for bedre trafikstyring i rummet. Rumaffald er et voksende problem, og antallet af satellitter stiger markant, hvilket øger risikoen for kollisioner i rummet og dermed dannelsen af mere rumaffald.

Udfordringen med øget trafik i rummet er et globalt problem. Regeringen finder det derfor vigtigt, at der søges en global løsning på udfordringerne med øget trafik i rummet og ser derfor en fælles EU holdning som et vigtigt redskab til at opnå større gennemslagskraft internationalt, herunder i FN-regi.

Uddannelses- og
Forskningsministeriet

Regeringen kan støtte, at EU vil styrke den europæiske evne til overvåge og spore trafik og rumaffald, og at dette skal medvirke til at gøre EU mindre afhængigt af data fra tredjelande.

Regeringen finder det relevant, at man vil se på, hvordan man med respekt for medlemsstaternes nationale kompetence deler erfaringer og koordinerer eventuelle nationale standarder og lovgivning på området.

Regeringen finder det vigtigt, at arbejdet med en fælles EU-tilgang til trafikstyring i rummet tager behørigt hensyn til europæiske virksomheders konkurrenceevne.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg

Rådskonklusioner om Copernicus 2035

- Vedtagelse

KOM-dok foreligger ikke.

Nyt notat.

1. Resumé

Det franske EU-formandskab har udarbejdet et udkast til rådskonklusioner om jordobservationsprogrammet Copernicus. Rådskonklusionerne har sigte på, at EU skal udarbejde en vision for Copernicus-tjenesterne, som skal øge deres evne til at håndtere samfundsmæssige udfordringer. Regeringen støtter formandskabets udkast til rådskonklusioner.

2. Baggrund

Med rådskonklusionerne videreføres det portugisiske EU-formandskabs og det tyske EU-formandskabs fokus på at skabe en global konkurrencedygtig og uafhængig europæisk rumsektor.

Uddannelses- og
Forskningsministeriet

3. Formål og indhold

Copernicus er EU's jordobservationsprogram, der observerer planeten Jorden og dens miljø til gavn for Europas borgere.

Med rådskonklusionerne understreges, at Copernicus er et vigtigt værktøj for offentlige myndigheder, herunder på områder som biodiversitet og økosystemer, forurening, sundhed, naturressourcer, ren energi, transport og intelligent mobilitet, fødevarer og vandressourcer, bæredygtig havforvaltning, kystområder, skovbrug, bæredygtigt landbrug og katastrofehandtering.

Rådskonklusionerne har sigte på, at EU bør forbedre Copernicus-tjenesterne, herunder skal in-situ- og rumobservationskapaciteter og -data forbedres og udvides til nye typer af observationskapaciteter og til nye tjenester baseret på opdaterede videnskabelige og institutionelle brugerkrav og drage fordel af den nyeste teknologiske og videnskabelige viden.

Den nye vision for Copernicus skal tage højde for de vigtigste tendenser i forhold til dets kernebrugere og nøje følge EU's og dens medlemsstaters politiske prioriteter, miljømæssige udfordringer og teknologiske fremskridt, samtidig med at den skal stræbe efter at øge evnen til at håndtere samfundsmæssige udfordringer under tre søjler: Den grønne pagt, især klimaudfordringen, den digitale omstilling og civil sikkerhed, der sammen bidrager til et mere modstandsdygtigt Europa.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Ikke relevant.

5. Nærhedsprincippet

Ikke relevant.

6. Gældende dansk ret

Ikke relevant.

7. Konsekvenser

Ikke relevant.

8. Høring

Samlenotatet har været i høring i EU-Specialudvalget for Forskning. Der er ikke modtaget høringssvar.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

De øvrige medlemsstater forventes at kunne støtte rådskonklusionerne.

10. Regeringens generelle holdning

Regeringen støtter rådskonklusionerne. Copernicus-tjenesterne bidrager allerede i dag med en væsentlig del af den viden, vi har om jordens klima og tilstand, og vil fremover kunne bidrage yderligere med data, der kan understøtte forskere, virksomheder og myndigheder i at forstå og finde bæredygtige løsninger på klimaudfordringerne. Regeringen støtter derfor, at formandskabets udkast til rådskonklusioner anbefaler fortsat at prioritere klimaforandringerne og klimatilpasning.

Uddannelses- og
Forskningsministeriet

Regeringen finder det positivt, at man vil videreudvikle Copernicus-infrastrukturen med nye kapaciteter som bl.a. skal styrke tjenesterne inden for det civile beredskab. Regeringen finder det relevant, at man i denne sammenhæng vil bestræbe sig på at gøre brug af mindre satellitter og såkaldte 'New Space' løsninger.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg

EU's rumprogramms modstandsdygtighed og konkurrenceevne

- Drøftelse

KOM-dok foreligger ikke.

Nyt notat.

1. Resume

Formandskabet lægge op til en drøftelse om EU's rumprogramms modstandsdygtighed og konkurrenceevne.

Regeringen bakker op om, at EU skal fremme sikker og bæredygtig udnyttelse af rummet og samtidig bevare EU's strategiske autonomi og industriens konkurrenceevne. Regeringen bakker også op om, at EU skal sætte sig i førersædet for at skabe et internationalt regelsæt for styring af trafik i rummet.

Uddannelses- og
Forskningsministeriet

2. Baggrund

Drøftelsen vil tage udgangspunkt i forordningsforslaget om sikker konnektivitet, rådskonklusioner om rumtrafikstyring samt rådskonklusioner om Copernicus 2035.

3. Formål og indhold

Formandskabet har udsendt et kort baggrundsnotat som skal strukturere drøftelsen. Notatet fremhæver forordningsforslaget om sikker konnektivitet, rådskonklusioner om rumtrafikstyring samt rådskonklusioner om Copernicus 2035. På den baggrund ønskes en drøftelse om EU's rumprogramms modstandsdygtighed og konkurrenceevne.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Ikke relevant.

5. Nærhedsprincippet

Ikke relevant.

6. Gældende dansk ret

Ikke relevant.

7. Konsekvenser

Ikke relevant.

8. Høring

Samlenotatet har været i høring i EU-Specialudvalget for Forskning. Der er ikke kommet høringssvar.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Det forventes, at medlemsstaterne bakker op om drøftelsen.

10. Regeringens generelle holdning

Som følge af den sikkerhedspolitiske situation i og omkring Europa, øget international konkurrence og en hastigt udviklende digital verden er rumbaseret infrastruktur et strategisk aktiv for EU's modstandsdygtighed. En bedre sikring af rumtjene-

ster og -infrastruktur vil bidrage til at øge EU's økonomiske magt, digitale og teknologiske suverænitæt, konkurrenceevne samt samfundsmæssige udfordringer. Regeringen støtter derfor et fokus på at bevare EU's strategiske autonomi og industriens konkurrenceevne til gavn for EU's, borgere, virksomheder og offentlige myndigheder.

Med stigningen i antallet af satellitter i kredsløb er modstandsdygtigheden og sikkerheden af EU's og medlemsstaternes rumaktiver udsatte. For at sikre rumaktiviteternes levetid længst muligt er det afgørende, at rummet forbliver et sikkert og bæredygtigt miljø, hvilket kræver handling på EU- og internationalt niveau. Regeringen bakker derfor op om, at EU arbejder sammen på tværs og sætter sig i føresædet for at skabe et internationalt regelsæt for styring af trafik i rummet.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg

Uddannelses- og
Forskningsministeriet